

SKOG 23

Natur i Norge (NiN) er et verktøy for å beskrive og dele inn naturen.
Hvordan kan man sikre at ulike sektorer har tillit til kartleggingsresultatene?

Rune Halvorsen

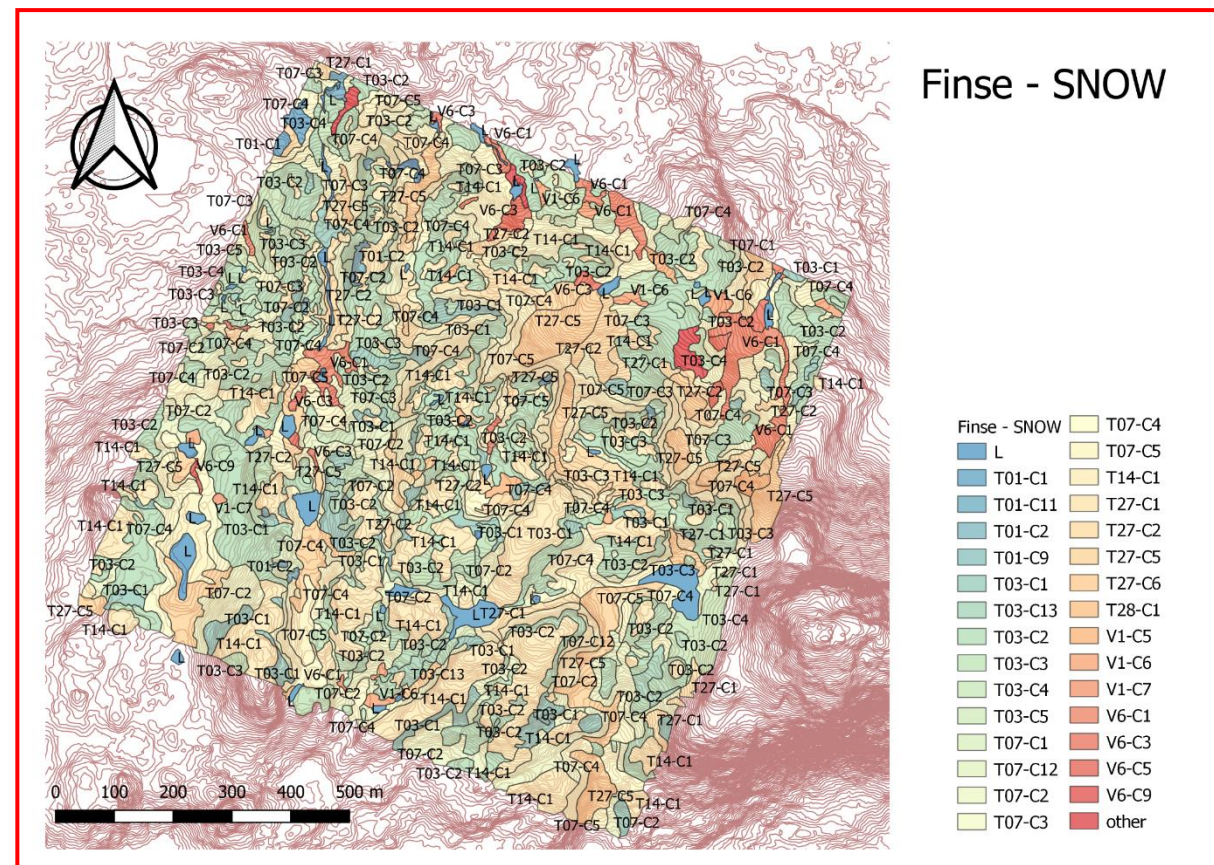
Naturhistorisk museum, Universitetet i Oslo

NiN

- NiN er Artsdatabankens system for å beskrive naturvariasjon i Norge
- Naturhistorisk museum (UiO) har hatt ansvaret for å utvikle det faglige innholdet i NiN fra arbeidet med 1. versjon startet i 2005
 - Versjon 1: 2009
 - Versjon 2: 2015 (inkluderer metodikk for naturkartlegging)
 - Versjon 3: 2023 11 16 (fullstendig revisjon)
- Rettesnor for NiN-arbeidet: NiN skal være et sektornøytralt verktøy for å beskrive naturvariasjon
 - Verdinøytralt, fullstendig, reint beskrivende
- Storting og regjering (2015): NiN skal ligge til grunn for all offentlig finansiert naturkartlegging i Norge

Visjon for kartlegging basert på NiN

- **Tillit:** Alle brukere skal ha tillit til et naturkart etter NiN-metodikk (på same måte som alle har tillit til de nasjonale topografiske kartseriene N50 og N5)
- **Ressurseffektivitet:** Det skal ikke være nødvendig å kartlegge samme område mer enn én gang (bortsett fra nødvendige oppdateringer) (samfunnet sparer tid og penger)

Dagens situasjon: Manglende tillit

- Både Miljødirektoratet og Landbruksdirektoratet gir uttrykk for at deres kartlegging av natur er 'basert på NiN'
- Likevel viser stadige mediesaker gjensidig mistillit til andre sektors kartleggingsresultater

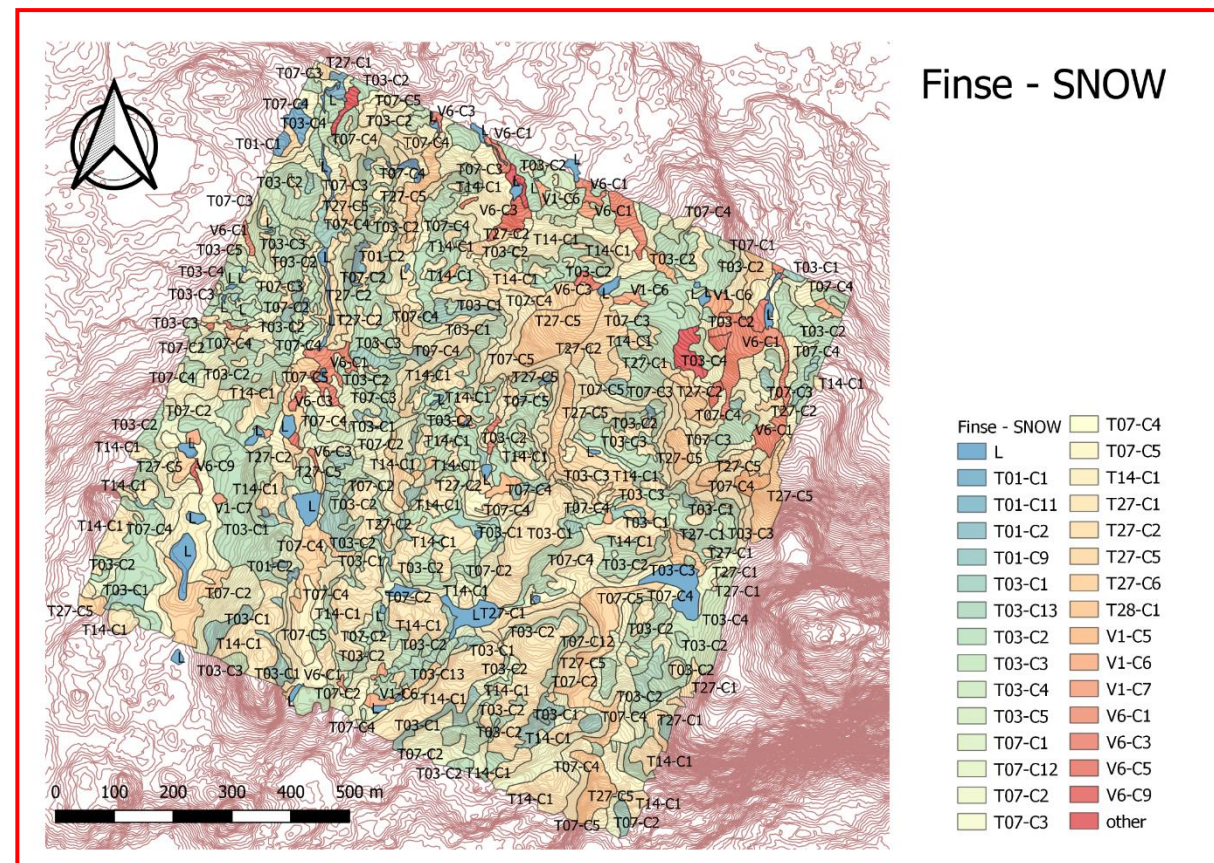
Kvalitet i (naturtype)kart – hva er det egentlig?

- Kvalitet

- Pålitelig (riktig, konsistent, nøyaktig, fullstendig, veldokumentert)
- Relevant (innholder all etterspurt informasjon)

- Verdi- og sektornøytralitet

- Beskrivende faktagrunnlag (hvordan naturen ER)
- Grunnlag for *alle* brukere sine analyser og verdivurderinger (hvordan naturen BØR forvaltes)

Kvalitet i (naturtype)kart – hva er det egentlig?

- Kvalitetskriterier
 - Riktig type/enhet
 - Riktig avgrensning
 - Riktig grad av generalisering

Kart A

Kart B

Kart C

Hvorfor er naturkartlegging så vanskelig?

- Naturvariasjonen: Naturvariasjonen er gradvis, med få skarpe grenser
 - Det finnes knapt to steder som er HELT like
 - Regional variasjon, variasjon over tid og 'tilsynelatende tilfeldig' variasjon
- Ingen regler for grensetrekking på et naturtypekart vil dekke ALLE tilfeller
 - ... et visst skjønn er derfor uunngåelig
 - ... og dermed kommer vi ikke utenom den menneskelige faktoren
- **Min påstand: Naturkartlegging er en av verdens mest utfordrende og kompetansekrevene jobber!**

Hva sier forskningen?

harmonisering: tiltak for å gjøre naturtypekartene mindre observatørvhengige (felles oppfatning av kartleggingsreglene)

kalibrering: trening av kartleggerne mht kunnskap om typer og variabler

- Det finnes lite forskning om naturkartlegging
- Ved NHM har vi under ledelse av Anders Bryn forsket på naturkartlegging siden 2015
 - Hva er det som påvirker kvaliteten i et naturtypekart?
 - Hvordan kan kvaliteten forbedres?
- Forskningstemaer
 - Avvik i typebestemmelse (Eriksen et al. 2018, Haga et al. 2021)
 - Betydningen av kompetanse (Naas et al. 2023)
 - Betydningen av harmonisering og kalibrering (data innsamlet 2022)
 - Betydningen av tidspress (data innsamlet 2023)

samlet avvik mellom
parallele kart

Hvordan sikre tillit til naturtypekart?

- Det enkle svaret?
 - Se til kart og kartdata som nyter tillit (N50, N5, Landsskogtakseringen ...)
 - Langsiktighet (planmessighet, kontinuitet i organisering, fast stab, tilstrekkelige ressurser ...)
 - Kontinuerlig, systematisk arbeid for å fremme kvalitet
- Vår løsning (<https://www.altinget.no/artikkel/professorer-hvorfor-mangler-naturkartlegging-tillit>):
 - opprette ett omforent nasjonalt program for naturkartlegging, med mål å etablere en sektornøytral, standardisert, kvalitetssikret og ajourført kartserie som leverer den stedfestete naturinformasjonen kunnskapssamfunnet etterspør
 - samle de ulike sektorenes kartleggingsbehov og etablere en omforent standard for hva som skal kartlegges
 - gi ansvaret for implementering av programmet til en sektoruavhengig faginstusjon